

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бізнес-планування

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр

року набору 2017

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

шифр і назва галузі знань

спеціальності

051 Економіка

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Економіка підприємства

назва освітньої програми

академічні групи

ЕП-17

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Дяченко Катерина Сергіївна,
старший викладач кафедри міжнародного
бізнесу, фінансів та обліку

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

Гарант освітньої програми

Пронкіна Лариса Іллівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку,
кандидат економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

назва кафедри

протокол від 09.09.2020 р. № 1.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 11.09.2020 р. № 1.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття студентами загальних та фахових компетентностей у бізнес-плануванні, спрямованих на створення та забезпечення ефективного, прибуткового функціонування фірми в галузях виробництва, торгівлі, надання послуг, а також здійснення комерційних, фінансових, посередницьких та інших видів діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сутнісні характеристики бізнес-плану, його функцій та цілей, інформаційне поле, а також методологія розробки бізнес-плану та розрахунку його показників.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Економіка підприємства», «Маркетинг», «Бухгалтерський облік» та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Інвестування», «Моделювання фінансово-господарської діяльності підприємства».

Мова викладання – українська.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці

Об'єктивна необхідність планування підприємницької діяльності. Суть поняття «бізнес-план». Класифікація бізнес-планів. Цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Суть поняття «інформаційне поле бізнес-плану». Основні складові інформаційного поля. Джерела отримання та вимоги до якості інформації.

Тема 2. Методологічні основи планової діяльності

Загальна методологія розробки бізнес-плану. Принципи планування. Методи планування. Основні етапи розробки, особливості й обсяги бізнес-планів. Характеристика та призначення початкової, підготовчої та основної стадій розробки бізнес-плану. Функції планування ділового розвитку фірми.

Тема 3. Структура бізнес-плану

Формування структури бізнес-плану. Процеси, що впливають на зміст і структуру бізнес-плану. Структура бізнес-плану, орієнтованого на залучення інвестицій у виробничу діяльність. Логіка розробки бізнес-плану. Загальні вимоги до стилю написання бізнес-плану.

Тема 4. Характеристика конкурентного середовища й конкурентні переваги

Цілі, логіка розробки та структура розділу «Галузь, фірма та її продукція». Аналіз поточного стану розвитку галузі. Основні складові концепції «поведінки» фірми в галузі. Загальна характеристика фірми. Продукт та (або) послуги фірми. Захист продукції патентами, товарними знаками. Перспективи розвитку бізнесу в майбутньому. Цілі, логіка розробки та структура розділу «Дослідження ринку». Загальна характеристика ринку продукту. Вибір цільового ринку продукції фірми. Обґрунтування вибору місцезнаходження фірми. Оцінка впливу зовнішніх чинників на бізнес. Конкурентна позиція фірми.

Тема 5. План маркетингу

Завдання маркетинг-плану. Цілі та логіка розробки маркетинг-плану. Етапи процесу формування цілей маркетингової діяльності фірми. Стратегія маркетингу. Етапи опрацювання стратегії маркетингу. Засоби реалізації стратегії маркетингу. Прогнозування обсягів продажу продукції фірми.

Тема 6. План виробництва

Завдання та логіка розробки виробничого плану. Зміст виробничого плану. Основні виробничі операції. Машина та устаткування. Сировина,

матеріали, комплектуючі вироби. Виробничі й невиробничі приміщення. Додаткові відомості, що можуть бути наведені у виробничому плані.

Тема 7. Організаційний план

Цілі та логіка розробки організаційного плану. Структура організаційного плану. Характеристика основних розділів організаційного плану. Обґрунтування вибору організаційної форми бізнесу. Визначення потреб фірми в персоналі. Власники фірми й команда менеджерів. Організаційна схема управління фірмою. Кадрова політика фірми.

Тема 8. Фінансовий план

Завдання розробки та значення фінансового плану. Особливості розробки фінансового плану. Структура фінансового плану. Завдання розробки та процедура складання: плану доходів і витрат, плану грошових надходжень та виплат, планового балансу. Очікувані фінансові коефіцієнти. Аналіз чутливості. Фінансові потреби фірми й умови повернення коштів потенційним кредиторам та інвесторам.

Тема 9. Аналіз потенційних ризиків

Сутність підприємницького ризику. Складові концепції управління ризиками. Типи можливих ризиків, що найчастіше розглядаються в бізнес-планах. Найбільш імовірні типи ризиків. Способи реагування на загрози бізнесу фірми: розробка організаційних та операційних процедур запобіжного (профілактичного) характеру; розробка альтернативних планів. Заходи з нейтралізації або мінімізації можливих негативних наслідків.

Тема 10. Технологія розробки різних видів бізнес-плану. Презентація бізнес-плану

Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства. Бізнес-план реорганізації підприємства. Бізнес-план інноваційного проекту. Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства. Цілі й завдання презентації бізнес-плану. Чинники, що приваблюють потенційних кредиторів та інвесторів до фінансування підприємницького проекту. Організація проведення презентації бізнес-плану. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану.

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																								
	денна форма												заочна форма												
	повна						скорочена						повна						скорочена						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		
Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці	12	2		2		8																			
Тема 2. Методологічні основи планової діяльності	14	2		2		10																			
Тема 3. Структура бізнес-плану	14	2		2		10																			
Тема 4. Характеристика конкурентного середовища й конкурентні переваги	16	2		2		12																			
Тема 5. План маркетингу	22	4		4		14																			
Тема 6. План виробництва	22	4		4		14																			
Тема 7. Організаційний план	22	4		4		14																			
Тема 8. Фінансовий план	22	4		4		14																			
Тема 9. Аналіз потенційних ризиків	18	2		2		14																			
Тема 10. Технологія розробки різних видів бізнес-плану. Презентація бізнес-плану	18	2		2		14																			
Курсова робота (проект)																									
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28		28		124																			

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=802>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці

1. Джерела отримання та вимоги до якості інформації при формуванні бізнес-плану підприємства.
2. Функції планування ділового розвитку підприємства.

Тема 2. Методологічні основи планової діяльності

1. Загальні вимоги до стилю написання бізнес-плану.
2. Функції планування ділового розвитку фірми.

Тема 3. Структура бізнес-плану

1. Процеси, що впливають на зміст і структуру бізнес-плану.
2. Загальні вимоги до стилю написання бізнес-плану.

Тема 4. Характеристика конкурентного середовища й конкурентні переваги

1. Оцінка впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на бізнес.
2. Конкурентна позиція підприємства.

Тема 5. План маркетингу

1. Вибір та обґрунтування стратегії маркетингу та програм, що її забезпечують.
2. Етапи опрацювання стратегії маркетингу.
3. Засоби реалізації стратегії маркетингу.
4. Засоби реалізації стратегії маркетингу: вибір каналів збуту продуктів бізнесу (типи каналів збуту; фактори вибору типу каналу збуту; опис власної системи збуту); формування цінової політики (етапи формування цінової політики; моделі та стратегії ціноутворення; застосування знижок із цін); організація рекламної кампанії.

Тема 6. План виробництва

1. Основні виробничі операції.
2. Додаткові відомості, що можуть бути наведені у виробничому плані.

Тема 7. Організаційний план

1. Обґрунтування вибору організаційної форми бізнесу фірми: можливі організаційно-правові форми організації бізнесу в Україні, їх переваги і недоліки; критерії вибору форми організації бізнесу; причини вибору відповідної форми організації бізнесу.
2. Підготовка, механізми мотивації та оплати праці персоналу підприємства.
3. Особливості формування кадрової політики підприємства з

урахуванням галузевих особливостей його діяльності.

Тема 8. Фінансовий план

1. Фактори, що визначають необхідність складання плану грошових надходжень і виплат.
2. Процедура складання плану грошових надходжень і виплат. Проформа плану грошових надходжень і виплат.
3. Розрахунки фінансових коефіцієнтів, що відбивають інтереси: короткострокових кредиторів, довгострокових кредиторів, власників фірми. Аналіз чутливості.

Тема 9. Аналіз потенційних ризиків

1. Фінансові потреби підприємства й умови повернення коштів потенційним кредиторам та інвесторам.
2. Складові концепції управління ризиками.
3. Заходи з нейтралізації або мінімізації можливих негативних наслідків.

Тема 10. Технологія розробки різних видів бізнес-плану. Презентація бізнес-плану

1. Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства.
2. Бізнес-план реорганізації підприємства.
3. Бізнес-план інноваційного проекту.
4. Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства.
5. Організація проведення презентації бізнес-плану.
6. Чинники, що приваблюють потенційних кредиторів та інвесторів до фінансування підприємницького проекту.
7. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=802>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2020/2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	
1.1	<i>Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці</i>		
	Підготовка доповіді та участь у обговоренні	1	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	1	
	Тестування на Порталі	1	
1.2	<i>Тема 2. Методологічні основи планової діяльності</i>		
	Підготовка доповіді та участь у обговоренні	1	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	1	
	Тестування на Порталі	2	
1.3	<i>Тема 3. Структура бізнес-плану</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.4	<i>Тема 4. Характеристика конкурентного середовища й конкурентні переваги</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.5	<i>Тема 5. План маркетингу</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.6	<i>Тема 6. План виробництва</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.7	<i>Тема 7. Організаційний план</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.8	<i>Тема 8. Фінансовий план</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.9	<i>Тема 9. Аналіз потенційних ризиків</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.10	<i>Тема 10. Технологія розробки різних видів бізнес-плану. Презентація бізнес-плану</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення (складання схемо-конспекту)	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.11	<i>Додаткові бали (підготовка та написання тез доповідей)</i>	5	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	15	
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	10	
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	15	
3	Оцінка з дисципліни	100	

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навчальний посібник / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак. – Чернівці : Технодрук, 2019. – 264 с.

2. Макаренко С. М. Бізнес-планування : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» рівня вищої освіти «бакалавр» / С. М. Макаренко, Н. М. Олійник. – Херсон : ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. – 224 с.

3. Данилюк М. О. Планування і контроль на підприємстві : навчальний посібник / М. О. Данилюк. – Київ : Ліра-К, 2015. – 328 с.

4. Михалюк Н. І. Планування діяльності підприємств : навчальний посібник / Н. І. Михалюк. – Київ : Ліра-К, 2015. – 620 с.

5. Лупак Р. Л. Конкуренентоспроможність підприємства : навчальний посібник / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. – Львів : Львівська комерційна академія, 2016. – 486 с.

6. Варналій З. С. Конкуренція і підприємництво : монографія / З. С. Варналій. – Київ : Знання України, 2015. – 463 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

7. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Станом на 07.09.2020. – Назва з екрана.

8. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Станом на 07.09.2020. – Назва з екрана.

9. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>. – Станом на 07.09.2020. – Назва з екрана.

10. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 1560-XII від 18.09.1991 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>. – Станом на 07.09.2020. – Назва з екрана.

11. Цивільний Кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. – Станом на 07.09.2020. – Назва з екрана.